

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. H. działającej w imieniu własnym i małoletniej K. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we Wrocławiu
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 grudnia 2015 r.,
zażalenia organu rentowego na wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z dnia 24 kwietnia 2015 r., sygn. akt IX Ua 39/15,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie IX Ua 39/15 Sąd Okręgowy IX Wydział Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu po rozpoznaniu apelacji A. H., działającej w imieniu własnym oraz córki K. H. od wyroku Sądu Rejonowego we Wrocławiu z dnia 19 stycznia 2015 r. sygn. akt IV U 390/14 (oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu z dnia 8 kwietnia 2014 r.) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej sprawie Sąd I instancji nie

przeprowadził wyczerpującego postępowania dowodowego na okoliczności sporne w zakresie oceny przyczyn śmierci męża wnioskodawczynie, a dokonana ocena zebranego materiału dowodowego jest w ocenie Sądu zatem przedwczesna.

Pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu na podstawie art. 394¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu, zarzucając mu naruszenie prawa procesowego tj. art. 386 § 4 k.p.c. przez „uznanie przez sąd odwoławczy, że sąd pierwszej instancji nie przeprowadził wystarczającego postępowania dowodowego, co spowodowało uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”. Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do rozpoznania, a także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaskarżone orzeczenie jest niezasadne, gdyż nie było podstaw faktycznych i prawnych do uchylenia zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

W myśl art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu Najwyższego kontrola dokonywana w ramach tego środka powinna mieć charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. Ponieważ zażalenie przewidziane w tym przepisie jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, dlatego ocenie w tym postępowaniu zażaleniowym może być poddana jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd odwoławczy określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Ocena ta nie obejmuje natomiast zarówno merytorycznego stanowiska prawnego

sądu drugiej instancji, jak i prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się do kwalifikacji powstałej sytuacji procesowej w kontekście przesłanek z art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. Oznacza to, że Sąd Najwyższy sprawdza jedynie, czy rzeczywiście doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, bądź czy w rachubę wchodziła podstawa nieważności postępowania. Tylko spełnienie lub niespełnienie tych przesłanek ma znaczenie w postępowaniu wywołanym wniesionym zażaleniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2015 r., I UZ 6/15, LEX nr 1767098 oraz z dnia 29 października 2015 r., LEX nr 1827122 i powołane w nich orzecznictwo). Z tego względu ocenie Sądu Najwyższego nie podlegają zarzuty skarżącego wykraczające poza sferę wyznaczoną art. 386 § 4 k.p.c.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd Apelacyjny jako podstawę wyroku kasatoryjnego powołał tę drugą przesłankę, wskazując na konieczność przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego dla ustalenia stanu zdrowia męża wnioskodawczynie, kwestii jego nietrzeźwości w dniu śmierci, warunków pracy.

Zdaniem Sądu Najwyższego argumenty wskazane w uzasadnieniu zaskarzonego wyroku nie wskazują na wystąpienie przesłanek uzasadniających konieczność uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, a brak jest podstaw do przyjęcia konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W niniejszej sprawie decyzją z dnia 8 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, odmówił powódce oraz małoletniej K. H. prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym T. H. z tytułu wypadku przy pracy z uwagi na fakt, iż protokół powypadkowy zawiera stwierdzenia bezpodstawne oraz z uwagi na brak występowania przyczyny zewnętrznej powodującej uraz lub śmierć, które nastąpiły w związku z pracą. Organ rentowy wskazał jako podstawę prawną ustawę z dnia 30

października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322). Z dokumentacji powypadkowej oraz opinii głównego lekarza orzecznika ZUS wynika, że zdarzeniu jakiemu uległ mąż powódki pan T. H. w dniu 2 lipca 2013 r. nie można przypisać przyczyny zewnętrznej jak i współprzyczyny powodującej zgon. W odwołaniu powódka nie zgodziła się z rozstrzygnięciem decyzji i podniosła dodatkowo, iż należy zwrócić uwagę na warunki pogodowe panujące w dniu zdarzenia (temperatura około 28°C oraz wilgotność powietrza), które w ocenie powódki mogły przyczynić się do śmierci męża.

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy wypadkowej członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Sąd I instancji w toku postępowania sądowego dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza kardiologa na okoliczność ustalenia związku przyczynowego pomiędzy świadczoną pracą przez męża powódki w dniu 2 lipca 2013 r. a jego zgonem, a w szczególności, czy świadczona praca w tym dniu w wysokiej temperaturze około 30 stopni mogła stanowić przyczynę zewnętrzną zgonu, czy też doszło do niego z przyczyny samoistnej, niezależnej od charakteru pracy. W opinii z dnia 3 października 2014 r. biegły lekarz wskazał, iż po zapoznaniu się z udostępnioną dokumentacją stwierdza się, że nie można ustalić związku przyczynowego pomiędzy nagłym zgonem T. H. a wykonywaną przez niego pracą w dniu 2 lipca 2013 r. Do w/w opinii żadna ze stron nie złożyła zastrzeżeń. W sprawie ponadto przeprowadzono dowód w postaci zeznań świadków D. H. i J. P., a także samej powódki. Jednoznacznie i stanowczo ustalił sąd w uzasadnieniu wyroku, co było przyczyną urazu oraz w jakich okolicznościach do niego doszło, a także poddał ocenie sporne zdarzenie w aspekcie wypadku przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z 2002 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Sąd (również drugiej instancji) ocenia opinie biegłych w aspekcie logiki, spójności oraz tego, czy odpowiadają na postawione tezy dowodowe. Należy podnieść, że Sąd pierwszej instancji dokonując ustaleń faktycznych, a także ich subsumpcji w granicach wyznaczonych przez art. 233 § 1 k.p.c. wskazał w

pisemnych motywach wyroku, jaki stan faktyczny stał się podstawą jego rozpoznania oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu, dokonując przy tym interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Sąd odwoławczy, jako Sąd merytoryczny, orzeka, zgodnie z art. 382 k.p.c., na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Stąd też istnieje możliwość uzupełnienia postępowania dowodowego, o ile strony złożą adekwatne wnioski dowodowe. Sąd odwoławczy może także na podstawie art. 232 zdanie drugie w związku z art. 391 § 1 k.p.c. dopuścić z urzędu dowód niewskazany przez stronę. Natomiast nieprzeprowadzenie przez sąd pierwszej instancji dowodów niewnioskowanych przez strony nie uzasadnia przyjęcia, że wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że dostrzeżone przez Sąd drugiej instancji braki w ustaleniach faktycznych mogły być uzupełnione w postępowaniu apelacyjnym; nie zachodziła zatem konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. Nie wystąpiła konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazywania sprawy do ponownego rozpoznania.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.